

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirakksstjóri: Kristján Dahl
Ljósmyndari: Katmar Lindenskov

Bláðitök: Randi Jacobsen - Dagur
Joensen - Tófrinn Smith -
Hilmar Jón Hansen -
Jústinus Eldesgaard

Útgevari: P/Í Sosialurinn
Útveiting: P/Í Sosialurinn
Prent: P/Í Pressan 1981

Bústaður: Argjavegi 28
Argjum
Símanúmer: 11829

Postadr.: Postmaga 78
110 Tórshavn
Símanúmer: 14728

Tillukku Mandela

DAGURIN í dag er ein stórir sögugur dagur. Fyrir Suðrafrika. Fyrir fólkaraðið, ja fyrir allan heimin. Í dag verður fyrsti svarti forsetin í Suðrafrika tikið í eidi. Nelson Mandela, maðurinn, sum sat í fongsl í samfull 27 ár fyrir politiska virksemi sítt, tekur í dag við sum forseti í einum landi, har svört hava verið kúgað og undimmet í fleiri hundráð á av tí lítila hvíta minnilutanum. Hann verður hægsti maður í einum landi, sum heilt fram til okkara tíð hefur havt rasismu sum sín politikk. Henda rasisman - apartheid kallað - var lógarfest, nakað, sum vildi verið heilt óhugsandi í sjálvt teimum mest tilfatskum londum.

HÓAST ein eigur at vera varin og ikki taka gleðina upp á forskot ella undirmeta vandarnar, sum fara at koma í kjalarvörnum av broyttu politisku skipanini, so er hetta ein so mikil stórir dagur í heimssøguni, at hann eigur at feirast so ella so. Vit skulu í hvussu er senda Nelson Mandela tey bestu lukkuynski og vóna vit, at hann kemur at liva í mong mong ár afturat. Tað er greitt, at tað er ikki bara Nelson Mandela fyrir at takka, at tað hevur eydnast at halda fræls val og skipa eina svart stýrda stjórn. Uttan F.W. de Klerk við sína lið hevði hetta neyvan eydnast so væl. Dialogurin teirra millum hevur verið so gevandi, so positivur og ikki minst hevur hann bygt so nógv á toleransuna, at júst hon hevur verið ein grundarsteinur undir verandi gongd. Fyrir ikki at tala um hetta at vera hólvgur og ikki fanatiskur. Krøvini frá teimum víðgongdu á báðum síðum hava verið kveistrað til viks, og hóast hetta kundi endað í ruðulleika, so megnaði Mandela og de Klerk at stýra millum hesi vandamiklu sker og koma inn á slætt.

SKILAGÓÐI dialogurin hevði við sær, at tað eydnast at fáa bæði herin og trygdarleggluna at góttaka avtøku av apartheid og hava fræls val, har allir landsins borgarar høvdu atkvøðarrætt. Í veruleikanum er hetta, ið hent er, einki minni enn ein kolvæling. Fyrir tað fyrsta er talan um eina veruliga kolvæling - eina fríðaliga kolvæling. Harneft er tað eisini eina kolvæling í hugaheiminum hjá okkum øllum, sum ganga inn fyrir javnrættindum og fólkaraði. Hvør hevði torað at trúð upp á, at tað skuldi eydnast at sannføra ein hvítan minniluta, sum hevur havt alt vald í einum landi í fleiri hundráð ár, bráðliga frá degi til dags, um at geva hetta vald frá sær! Men uttan stríðsmannin og hugsjónarmannin Nelson Mandela hevði hetta ikki eydnast. Hevði hann ikki spælt út sum hann gjørdi og rætt og slætt kravt at fáa frí val í

landinum, so hevði stóðan verið hin sama ella kanska landið tá hevði verið óyðilagt av einum lemjandi borgarakríggi. Hvíu leiðarnir sá, at teir høvdu einki annað val og nettup tað at ein hólvgur og skynsamur maður stóð á odda fyrir teimum svørtu, var tað, sum kundi sannføra hvítu um, at nú var stundin komin til broytingar.

TAD er helst eisini vert at byta merki í tann týðningin, sum altjóða boykottandi av Suðrafrika hevði. De Klerk sá skjótt, hvønn veg tað bar: búskapurin gekk verri og verri og boykottandi av Suðrafrika frá heimssamfelagnum gjørdi, at eingin vildi gera flögur í Suðrafrika. Hann tardi spakuliga men sikkurt landið upp innanfrá. Mentanarliga og í aðrar mátar kom hetta boykott eisini illa við, og de Klerk dugdi betri enn nakar annar hvítur at siggja, at her mátti okkur gerast. Óttin fyrir einum veruligum borgarakríggi, sum eisini fór at ganga út yvir ósek hvítu, var so eisini avgerandi fyrir, at hann fekk sannført sínar hvítu starvsbrøður um, at við Mandela á odda hjá teimum svørtu, var hetta helst besta tryggin fyrir, at broytingarnar fóru ikki at raka tey hvítu so meint, sum vit kenna tað í øðrum londum, har minnilutar missa alt vald og allar sínar ognir.

NETTUP henda sannføringin millum tey hvítu hevur so havt við sær, at tað bar til at seta fult fólkaraðið í gildi. Mandela hevur megnað - og her eisini við einum vælum hugsaðum dialogi við tey svørtu, at fáa eitt nú teir mest víðgongdu og radikala ANC-leiðarnar og viðhaldsfólk teirra at góttaka hólvgu leiðina. Herróp, sum at tey hvítu skulu missa alt valdið og allar ognir sínar, vórðu lögð til viks og ístaðin kom meira tolerant linjan hjá Mandela at vera politikkurin hjá øllum teimum svørtu. Hetta hevur so havt við sær, sum vit longu hava víst á, at bæði herurin og trygdarlegglan hava ikki sett forðingar í vegin fyrir Mandela men heldur stuðlað hann, nakað, sum hevði verið heilt óhugsandi, um ikki Mandela júst rak hesa hólvgu, diplomatisku og tolerantu linju. Síðani hevur eisini stórkapitalurin stuðlað Mandela, tí hann kennir seg ikki longur ótryggan við, at tey svørtu koma til ræðið. Eisini her hevur Mandela fært hólvgu sáttarlínu sína út í lívið við at skipa eina fleiriflokkastjórn, har allir teir týðandi flokkarnir eru umboðaðir. Tvs. at Mandela hevur ikki hugsað bara um seg og síni og at hava óavmarkað vald. Hann hevur tvørturímóti valt at fáa valdið. At vera enn meira demokratiskur enn demokratið áður. Her hava aftur hansara framfriskandi evni og mannatokki megnað at tengja saman vald og tørv. Nevniliga tórvir á at fáa valdið fyrir harvið at fáa mest burtur út. Soleiðis fáa tey hvítu fleiri ráðharrassessir og

sumuleiðis Incathaflokkurin, hóast tað at ANC hevur nógv meira enn helvtina av øllum atkvøðum og tískil kundi skipað stjórn einsamalt. 27 ár í fongsl hava lært Mandela - so lögdi tað kann ljóða í oyrunum á mongum - ikki at hata ella vilja hevnd, men tvørturímóti - við einum dialogi, sum byggir á klókskap og toleransu - at brúka allar góðar kreftir til at fáa sum mest burtur út til frama fyrir flest møgulig.

OG fara vit víðari á hólvgu sáttarlæsi Mandela, so hevur hann eisini gjørt greitt, at tað fara ikki at henda kolvæling broytingar í búskapinum bara tí at tey svørtu hava vunnið valið. Óttin fyrir at sokallaðu kommunistisku elementini í ANC fóru at tjóðartaka eitt og alt er eisini gjørdur til einkis av politikk. Mandela. Fyrir at vísa at hann ikki ætlar at taka kvørkratak um "hvítu búskaparligu skipanina" hevur Mandela eisini valt at lata hvíta figgarmálaráðharran halda fram í stjórnini. Alt hetta ger, at álitið á suðrafrikakanska búskapin er ikki - sum mangur hevði spátt - fokið. Tvørturímóti kann kósín hjá Mandela gera, at umheimurin nú torir at gera flögur í Suðrafrika og hetta er ikki minst týðandi skal tað eydnast Mandela at halda vallyftu sínu um at gera teimum svørtu tak yvir høvðið, mat á borðið, arbeiði og skipaða undirvísing. Mandela veit, at fyrirteytin fyrir at betra um sera vánaligu liviumstøðurnar hjá einum stórum parti av teimum svørtu, er ein tryggur og uppgangandi búskapur. Og tað tryggjar tó best við at "spæla" saman við teimum hvítu, sum í dag umsita búskapin so ella so.

EIN eigur ikki at selja skinnið, áðrenn bjørnin er skotin. Henda myndin verður brúkt av og á, og eisini í sambandi við stuðuna í Suðrafrika kann henda mynd brúkast. Eitt frælst val og eitt svart stýri loysir ikki í sær sjálvum allar trupulleikar í Suðrafrika. Men tó kann sigast, at júst hetta er avgerandi fortreytin fyrir at forða fyrir borgarakríggi og at fáa landið burtur út í oki, tað hevur verið í m.a. orsakað av altjóða boykottinum. Nú tað ikki er longur og fólkaraðið er sett á stovn er leiðin opin. Hóast einki er givið frammanundan, so velja vit tó at trúgva, at tað fer at eydnast Mandela og de Klerk at fullføra dreymin um eitt frítt og frælst Suðrafrika. Hóast landið liggur fjarskotit í mun til Føroyar, so nerta hendingarnar har eisini við hjartarøtur okkara. Gongdin í Suðrafrika er kanska meira enn nakað annað prógv um, at tað ber til at fremja javnrættindi og demokrati uttan alvápná stríð. Nú vit tosa um Føroyar í hesum máli, so er tað rætt at minna fólk á, at eisini vit hava gjørt okkara til at fáa vent gongdini í Suðrafrika. Her hugsa vit um luttøku okkara í altjóða boykottinum. Men

um somu tíð eigur at verða mint á, at tað vóru kreftir í hesum landi, sum vanvirdu hetta boykott og sum - hóast fleiri áheitanir frá svarta meirilutanum í táverandi suðrafrikanska hjálandinum Namibia um ikki at taka upp vinnuligt samstarv við fyritekar hjá teimum hvítu, soleingi apartheid var í besta blóma og umheimurin við ST á odda boykottandi júst hesum somu fyrirtekum - kortini brutu henda sanktiónspolitikk og tóku upp samarbeiði við umboðini fyrir apartheidstýrið.

ODDAMADURIN og undangongumaðurin fyrir hesum lóttuvinnings- og appartheidstúðandi politikkinum var eingin annar enn Óli Breckmann, fólkatingsmaður. Eftir frælsa valið í Suðrafrika - eru áhaldandi royndir hansara at sannføra føroyingar um, at tey svørtu ikki megna nakað sum helst - gjørdur so dyggiliga til skammar. Tað kundi verið áhugavert, tó tá hesin sami Breckmann so errin fer at stilla upp aftur til komandi fólkatingsval, at mint veljarnar á, hvat hann skrivaði í Dagblaðnum og segði á fólkatingi um hesi útsøgn svørtu. Úttalið sum í mongum vóru eitt við sjálva apartheidhugsjónina. Var nakar stóleiki í hesum máli, tá takkaði hann fyrir seg og kom við eini umbering fyrir hesa útsøgn og niðurgerðing av teimum svørtu. Leiklutar hansara í øllum hesum málinum er ein tann skammiligi og svartasti bleiturin í føroyskari politiskari søgu. Hann snýr seg um ein politikara, sum meira enn nakar áður í umheiminum fekk føroyingar at siggja út sum reindyrkaðar rasistar. Ongandið er so nógv ónt, so órættvíst og so skeivt skrivað og sagt so oftani av einum manni, sum tað ið føroyski fólkatingsmaðurin Óli Breckmann gjørdi tað í sambandi við Namibia og Suðrafrika.

TAD síðsta orðið er ikki sagt ella skrivað í hesum máli. Føroyingar eiga - áðrenn teir komandi vetur skulu til at velja fólk inn á fólkating - at verða mintir á, hvat hesin fólkatingsmaðurin segði og gjørdi í hesum álvarsmáli. Slíkan mann velur tú ikki aftur á fólkating at vera umboð fyrir eina føroyska tjóð. Tann skomm, sum hann hevur koyrt niður yvir føroyingar í umrøddu máli, er so stór, at hasin maðurin ongandið átti at verið valdur til so týðandi politiskt álitisstarv aftur. Vit fara at venda aftur til skiving hansara um tey svørtu og apartheid í komandi tíð. Har liggur nógv tilfar til skjals. Tilfar, sum í veruleikanum er einki minni enn ein tikkandi bumba undir fólkatingssessinum hjá hesum manni - fyrir ikki at tosa um lóttungssessin.

SOSIALURIN

Umbering

Leygardagin prentaði Sosialurinn eina kronikk, sum hevði staðið í danska blaðnum Politikk. Hon snúði seg m.a. um kreppuna í Føroyum og bar heitið "En nation under afvikling". Teir báðir útsætarnir Høgni Hoydal og Ronnie Thomassen høvdu skrivað kronikkina.

Sosialurinn prentaði greinina uttan at hava fingið loyvi til tess frá ríðhøvundinum. Hetta

viðganga vit er vánaligur journalistiskur framferðarhátt og skulu vit tí koma við eini umbering til teir báðar. Vit skulu eisini gera vart við, at greinin varð skrivað til eitt danskt blað og harvið danskar lesarar. Varð hon skrivað til føroyskar lesarar her heima, so hevði sníð og innihald verið ørvísi.

Saman við greinini prentaði vit eisini eina teknig, sum hevur staðið á bak-síðuni í Sosialinum.

Her gjørdur vit eisini tað mistak ikki at siga lesarunum frá, at henda tekniginn var ikki við í kronikkini í Politikk. Tað verður hervið rættað eins og vit skulu koma við eini umbering til teir báðar høvundarnar.

Annars kunnu vit bara endurtaka tað, sum skrivaði í odda-grein leygardagin, at vit mettu greinina at vera sera áhugaverda og vælskrivaða. Vit mettu, at hon - hóast skrivað til danskar lesarar - eisini hevði

áhuga fyrir føroyingar. Tí valdu vit at gera eftir ynki frá fleiri lesarum um at prenta hana. Men ikki skerst burt, at vit sjálvandi áttu at sett okkum í samband við høvundarnar fyrst.

Blaðstjórn

STATENS PRÆMIEOBLIGATIONSBLÅN 1965/95

Grå obligationer med serienr. 1-1000

og løbenr. 3001-4000 incl.

58. trækning maj 1994

Følgende større præmier er udtrukket

Serie	Wife nr.	Serie	Wife nr.	Serie	Wife nr.	Serie	Wife nr.	Serie	Wife nr.
400.000 kr.	182 3865	400.000 kr.	493 3507	36 3809	324 3796	674 3635			
43 3716	262 3112	512 3031	52 3033	346 3835	682 3144				
	598 3205	561 3483	56 3784	384 3913	705 3881				
200.000 kr.	604 3836	592 3743	59 3547	387 3360	744 3479				
819 3252	751 3560	650 3643	101 3391	395 3992	745 3556				
	858 3334	661 3958	122 3878	400 3433	746 3433				
100.000 kr.	730 3654	150 3819	411 3254	757 3693					
581 3276	734 3760	170 3200	454 3295	773 3350					
999 3223	854 3809	176 3077	459 3709	785 3340					
	55 3240	864 3496	179 3238	500 3863	817 3471				
50.000 kr.	77 3531	870 3319	208 3454	508 3387	820 3842				
	123 3027	932 3530	225 3394	516 3737	829 3778				
4 3055	135 3681	977 3401	230 3384	535 3600	830 3816				
74 3041	156 3422	997 3259	238 3070	541 3130	882 3611				
687 3644	222 3185		238 3860	546 3928	894 3056				
	208 3586	5.000 kr.	242 3855	576 3676	923 3479				
	275 3390	11 3511	248 3504	586 3549	929 3574				
	303 3925	15 3692	294 3929	627 3754	933 3225				
	313 3186	19 3112	310 3750	638 3866	959 3484				

Den officielle trækningssliste med samtlige 6800 præmier, samt numrene på endnu ikke trukkne præmier fra de seneste 5 trækninger, kan købes for 3,50 kr. i bladsalgene. Trækningsslisten vil ligge til efterretning på alle posthuse. Præmieudbetalingen finder sted i Danmarks Nationalbank og udvalgte posthuse fra d. 11. maj d.å. Trækningsslisten kan leveres på databelønde medier ved henvendelse til DATA-SATS Informatics A/S (telefon 42 52 21 00).

Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning
Landgreven 4, 1301 København K. Telefon 33 92 80 00.